

מסורת הש"ס

א) מנחות ט: נח: ונדר לו, ב) טבול יום פ"ב נ"ג מיר לו, ג) ו"ע ד, ד) ו"פ שגומע ואוכל מנו שרפה היה בע"ז: כט: ע"י מוס' מיר לו: ד"ה הנ"ל, ה) ונדרות לה: וט"ז, ו) לעיל ט: ימות פנ' מיר לו: ומוספתא דתרומות פ"ו ה"ט"ו והא' דלא מקס' ממשנה דתרומות פ"ו מ"ה ע"י ד"ש שס"ז, ז) לעיל מג, ח) ודף נ"ה: ט) וע"ע תוספות גיטות כ"א: ד"ה כ"ז שמעון, י) ונ"ש במוס' ד"ה הנ"ל,

מוסף רש"י

יש הקטירה לפחות מכודות. והכי נמי אמרין בהקומץ (מנחות טו.) הקטיר קומצה פעמים שבהי' הלך אפילו פחות מכודת חייב (שם) (ה). המקפה של תרומה. העשירי מין של תרומה. מקפה רענן (נדר יז.). והשום והשקן. שומקין ורשום משום תבלין (שם). ונגע טבול יום במקצתן. איכא דלמרי בשום שמן של תרומה אכל לא במקפה חולין. טבול יום שחיטו רבנן שני ואין שני עושה עשירי אלא בתרומה. ואח' דלמרי מאי במקצתן אפילו במקפה של חולין. דכיון דעריצי בחד מנא דמי ליה כמאן דנגע בתרומה עממה (שם). מקום מגעו אמאי פסולה. הא לון טומאה חולין נפחות מביטלה (שם). דאיכא ביה בכדי אביכלת פרס. חשיב לה כאלו היא תרומה ויון ענגנן זו פסל מקום (שם) (טז.). דאורייתא היא. דמיחייב בעל מלקות (שם). בכרותה. הבלילית ביה קוממחא דנהמי כפרה ולאו עוברין (לעיל מג). דקאמר ועל עירובו חולין בלוי. הא לא אפשר דלא היו כבדי אפילו פרס שיעור כית (נדר יז.). דקשריף וקאכיל ליה. שגומע ואוכל עד שגומע ממנו בכדי אכילת פרס (שם). בטלה דעתיה אצל כל אדם. שאין דין אכילה נקב, שאין אדם ניגל לאוכלו בעצמו. לפי שהוא חרף ביתה. ולא ייחמו תורה אלא דרך אכילה (שם). ואי משטר אכילה שגומע אכילת פרס (שם). שזולג בה פנו לשם נשמן ואוכל. אכל בשום חולין ונשמן אכל ליה לוקה בכית דלוקה בכדי אכילת פרס דלאורייתא (נדר יז.). מדורות. שנידוקין לתוכן תבלין (שם). אמאי אמרין שאני אומר תרומה לתוך כר'. אמאי מקילין ביה כולי האי דלמדת שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה ולא לתוך חולין. והאיכא למיחש שמה נפלה בשל חולין ואיכא כוית בכדי אכילת פרס (שם). הדבה לתרומת תבלין דרבנן. ולא דייקין ביה בכית בכדי אכילת פרס. דמדדנן קו ולא מתמרתין ביה כולי האי (שם). ולפניהם ב' שאין. של פירות (לעיל טו.). ונפלו אלו. הסאין. לתוך אלו. הקופות וידוע לנו שהאחד נפל מו ואחד מו ואין ידוע מזה וזו ואלו זכו (שם). מותרין. פירות של קופות חולין מותרין לזר ככתמלה אפילו אין נקמה לה בטעמה הסאה בחדל ונמלה (שם).

אפילו חמץ נמי. דהא אמרינן^א על עירובו בלאו והיינו נמי היתר מנטרף לאיסור: ומשני **אין הכי נמי.** דחמץ בפסח היתר מנטרף לאיסור והאי דנקיט שאור לאפוקי מדאבדי דלמחר במנחות צ"ל כל המנחות בלאותי יס הקטרה בפחות מכזית וחייב בהקטרת שאור כל דהו ולא צעי לירוף ומתוך לבדייתא דלעיל הכי אין לי אלא כוית חזי וזית מנין ת"ל כל וילין מינה דיש הקטרה לפחות מכזית קא משמע לן דלון הקטרה ואי איכא לירוף אין ואי לא לא: **לשא שמעמא.** דר' יוחנן: **המקפה.** תבשיל קפוי ועצ של תרומה כגון דייסא והשום והשמן הנחמין זו לתבלין היו של חולין: **פסל אס.** כל הקדירה דמקפה עיקר וטבול יום פוסל את התרומה:

מקום מגעו אמאי פסל הא בטלו לכו פטלין ברובא. דקא ס"ד דימוע מדרבנן הוא דלאסור: **ואמר רבה בר רב חנה.** דימוע מדאורייתא הוא וזר לוקה עליו בכזית משום דיש שס תרומה עלה הלכך לגבי טומאה נמי שס תרומה עלה ומיניה לא חמירא כתרומה עממה ליפסול את כולן ומ"ט זר לוקה עליו בכזית משום ורות הא לא אכל מנטרף הוא דלאסור: **ואמר רבה בר רב חנה** לאסור: ומשני מאי לוקה בכזית דקאמר כוית בכדי אכילת פרס שאס אכל פרס ממנו שיעור ארבעה זביצים יש זו כוית תרומה. וקי"ל דכל שיעורי אכילת איסור צין כוית של חלב ודס וצין כותבת דיוס הכפורים מנטרפת אכילת השיעור בכדי שהייה זו שאס אכל כחודל חלב ואחור וואכל כחודל עד שהשלים לכזית אס אין מתחילת האכילה ועד סופה יותר בינונית מנטרף והיו כמו שאכלו בנת אחת ומייצ. והכא נמי יש כאן תרומה כדי להנטרף כוית באכילת פרס ממנו: **וכוים בכדי אכילת פרס דאורייתא.** כמתניה. דלא לאחור רבנן כוית מנטרף כשיעור שהיית אכילת פרס מי היו מדאורייתא הלכה למשה מסיני כשאר שיעורין דקא אמרת לוקה ומתרתא משום דאכיל כוית מאיסור בר מיהתר: **אמאי פליגי רבנן עליה דר' אליעזר כויתא.** נהי נמי דלא דרשי כל לרבות עירובו הא אכיל מיהתא מאיסור כוית בכדי אכילת פרס: **ואלא מאי.** כצירא לך האי לוקה דרבה משום דהיתר מנטרף לאיסור ובחד כוית קאמר דלקי: **סוף סוף אמאי פליגי רבנן עליה.** ינטרף

לאיסור וליחייב: **אלא גרס:** **הנה לנוסה הבבלי.** דלא אכיל כוית מן החמץ כשיעור אכילת פרס דהא כותא אינו עשוי לאכול אלא לטבול ואי מתרמי וחייל ליה ממש דהשתא איכא כוית ממחר להנטרף כשיעור אכילת פרס ממנו: **בעמלה דעמו.** ולאו אכילה היא לחיובי עמלה: **ואי משער קא שער.** מטבול בתוכו כדרכו ליכא כוית מן החמץ בכדי שהיית אכילת פרס שששאל כדי אכילת פרס ממנה שטיבל בתוכו לא אכל מן הכותה אלא מעט או שני וזימס או ארבעה ובההוא פורתא ליכא מן החמץ כוית. ושכר המדי נמי אף על גב דשמי ליה בעיניה מיהו אין לך שותה צ' וג' כוסות שלא יפסיק וישהה ביניהם הלכך בכדי שהיית אכילת פרס לא שמי כוית מן החמץ לצד מן המים ושאר התערובות שסתם שכר עיקרו מן התמרים או מתאנים אלא שבמדי מערב עממה מי שעורין קמל: **פרס.** הוא חזי ככר ששיערו זו עירובי תחומים שהוא מוון שמי סעודות וחזיו לבית המנוגע לטמא בגדים אס ישהה זו כדי אכילתו שנתנה תורה שיעור שהייתו כדי סעודה דכמי (ויקרא יד) והאכלו צבית יכבס את בגדיו והלכה למשה מסיני דחזי ככר של שמונה זביצים הוא סעודה: **שמי מדוכות.** שהתבלין נידוקין בתוכן פלפלין ונגזגלי: **אלו נסוך אלו.** ממוכות לתוך הקדירות: **מוסרין.** קדירות חולין לזר: **לשן אמרינן שאני אומר.** ומלינן לקולא בעון מיתה ודילמא תרומה לתוך חולין נפל וכי אכיל לה איכא כוית תרומה באכילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מייחייב משום כוית בכדי אכילת פרס אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלינן לקולא: **במסכת מיר [ש:] גרסינן אמאי היסר מנטרף לאיסור הכי אמר שאני אומר אלא הנה לתרומה פטלין דמדרבנן.** דראשית דגנן מירושך ויטהרן כמיצ' (דברים יח): **קופות.** גדולות ובתוכן דגן דהויא תרומה דלאורייתא: **ליתן**

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מר.

לענין חמץ בפסח נמי. לר' יוחנן לא מצי פריך דלחיה לא דריש כל ואס תאמר והא צפרק בתרא דיומא^א (דף עד.) דריש רבי יוחנן מכל חלב דחזי שיעור אסור מן התורה ואור"י דלא דריש אלא לאיסורא אצל להחמיצ מלקות כמו בכשיעור לא וכן גבי חמץ^ב (טו: א) ה"ג רש"י **מקום מגעו אמאי פסל הא במ"ל ברובא.** ופירש דס"ד השתא דדימוע דרבנן^ג וקשה לריב"א דמשמע שהשום והשמן צעין מדקתני נגע במקצתן ולא קתני במקצתה^ד ועוד דמצי סיפא אימתי בזמן שזן גוש צקעהר אצל אס היה מפזר טעור ואי פסיל מקום מגעו משום מדומע ארבעה כי היו מפזר יש לו להיות מדומע יותר ועוד אמאי פסיל מקום מגעו ותו לא כיון דחשיב כמו כולה תרומה על ידו דימוע יפסל הכל וא לא יפסל אפילו מקום מגעו דבהדיא אימא הא פלוגמא במסכת טבול יום צעיסה מדומעת ומי שפוסלה לשנינו מקום מגעו. מוס' הלא"ה. ופחות מביצה אובלין אינו מקבל טומאה כדפירש ר"ת (לעיל לג.). מוס' ר"פ. ובענין ר"ש לא ישרה זאת והירטא שבכמה מקום מגעו אמאי פסל ולא הכי כצ"ה^ה והואיל דלא מקבל טומאה אלא מדרבנן אית לן למימר דנטלי אגב מקפה כדפירש צפרק כל שעה (לעיל דף לג.):^ו

ל"א משום דהיתר מצטרף לאיסור.

ומטעם הואיל אס היה מלקט מן השום או מן השמן כוית ואלה עליו לית לן למימר שלא תבטל וכן מקפה כיון שאין דרך אכילה בכך: **דאיכא כוית בכדי אכילת פרס.** מקשין דנשחוטט (חולין דף לה:)^א אמרינן הנח לגיד הדמע דלית ביה כוית בכדי אכילת פרס משמע דצתתמא לא היו כוית בכדי אכילת פרס יש לומר דהכא ק"ל ליה דשקטין דלית ביה כוית בכדי אכילת פרס ולפירוש ר"ת דמוקי שהשום והשמן צעין אחי שפיר דאי היו מעורב לא היו כוית בכדי אכילת פרס^ב:

א"א מאי היתר וכו'. נראה דלא גרס ליה דאי גרסי ליה א"כ מאי ס"ד דלא ילאקשיין כיון דלדידיה נמי קשה אלא לאבי א"ש דפליגי עליה רבנן דלר"ע דווקא אית ליה היתר מנטרף לאיסור בכל התורה דגמר מנזיר אצל לרבנן דמוקמי משרת לנטעס כעיקר לית להו היתר מנטרף לאיסור בשום מקום ועוד דנזכיר צפ' ג' מיינס (דף לו.) גרסינן גבי שמי קופות דצמחון בשלמא לדידי דלמינא היתר מנטרף לאיסור דנפיש חולין פ"י לאציי הא דהיתר מנטרף לאיסור היינו בשמי מן האיסור יותר מן ההיתר או ששניהם בשוה אצל כשהיתר רבה על האיסור אין מנטרף ולרב דימי אין היתר מנטרף לאיסור בשום מקום דמסיק לקמן דהיו חטאת וזויר שני כתובים הנאים כאחד ואין מולמדין וה"פ א"ה אמאי פליגי רבנן כו' בשלמא לדידי פליגי רבנן משום דר' אליעזר דריש כל ואמא כל לרבות אפילו כשהאיסור מועט ורבנן לא דרשי כל דכשהאיסור מועט אין מנטרף כמו בעלמא אלא לידך אמאי פליגי וכן גבי קופה ומדוכות אחי שפיר לאציי:

הנה לתרומת תבלין דרבנן. קשה להרשב"א כיון דתרומת תבלין דרבנן גבי שום אמאי פסל מקום מגעו ויש לחלק: **איתיביה שתי קופות.** ואס תאמר מאי פריך אמאי אמרינן שאני אומר והא פשיטא דבכל מקום מדאורייתא מין צמיו טבול ברוב והכא מיירי שרבו חולין על התרומה כיון דסבר השתא דמיירי בתרומה דאורייתא דבדלאורייתא צעי רבייה אפילו לר' יוחנן דהערל (דף פב.) ואור"י דצעי למימר בכל ענין אפילו מין בשאינו מינו כגון קמח חיטין בקמח שעורין שאינו ניכר: והוא

ואס הוא יותר מזה השיעור אין מצטרפין וראשון ראשון כבלי. ומתבין מיהא שמי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניה שתי מדוכות באחת תבלין של תרומה כו'. ושנינו הנח לתרומת תבלין דאניה מן ההורה. לפי שאינם מיני הבאות. ומתבין טוב שתי קופות של חולין ושל תרומה. ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין. שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו. ואי כוית בכדי אכילת פרס מדאורייתא מצטרף, כל ספק דאורייתא לחומרא, אמאי תאני שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו נמצא מקיל. ומשנינן כי תניא הויא בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן. ואקשינן מדרך אחרת ומשרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאמא, הוהא מביעפי ליה לכדתניא משרת

עין משפט נר מצוה

ז א מ"י פ"ה מה' אסורי מנחה הלכה ב:
ח ב מ"י פ"ח מה' טומאת אובלין ה"י:
ט ג שס ה"י:
י ד מ"י פ"ד מה' מאכלני אסורי ה"י ח:
יא ה מ"י פ"א מה' תרומות הלכה ב' כי סמג עשין קלג טו"ש"ע י"ד סימן שלח סמ"ק ב:
יב ו מ"י פ"ה מהלכות מיר הלכה ד:

מוסף תוספות

א. מרבי חצי שיעור לאיסורא. מוס' הלא"ה. ב. כלומר דמאורייתא חד בתרי בטיל הוא דתרומה בחד ומאה דרבנן הוא. מוס' מיר לו. ג. והאין יבטל דבר שהוא בעין. מוס' שאלע. ד. וליכא מאן דספיקו בין מקום לשנינו מקום מגעו. מוס' הלא"ה. ופחות מביצה אובלין אינו מקבל טומאה כדפירש ר"ת (לעיל לג.). מוס' ר"פ. ובענין ר"ש לא ישרה זאת והירטא שבכמה מקום מגעו אמאי פסל וכו' וליכא מקבל טומאה אפי' בכל שהוא. מוס' מיר שס"ז. והיינו הויא דפרק השוחט. מ"רין.

רבינו הגנאל

ושנינו אדין הני כלתו היתר מצטרף לאיסור גינהו. מיהו לא דוכרי וצרי השאור לבדו אלא לאפוקי מדמבי דאמר יש הקטרה בפחות מכזית. אחא דעירי דאשטנינן דאין הקטרה בפחות מכזית וכעי צירוף להשלימו. אקשינן לר' אבהו. ולר' יוחנן ליתא מירי אחתיני דהיתר מצטרף לאיסור. והתניא מקפה של חולין והשום והשמן של תרומה ונגע טבול יום במקפה לא פסל אלא מקום מגעו. והוינו בה אפילו מקום מגעו במקפה אמאי פסול. ואמרי משמיה דר' יוחנן הואיל וזר לוקה על המקפה בכזית, מאי לאו משום דמקפה שהיא היתר מצטרפת לשום ולשמן שהו איסור ונעשית המקפה כלא איסור, לפיכך זו האוכל ממנה לוקה, אלאמא לרבי יוחנן איכא דברים אחרים דהיתר מצטרף לאיסור מדאורייתא. ושנינו לעולם לית ליה. והכא כגון דאיכא במקפה שאכל חזר, יש בה באותה אכילה כוית מן השום והשמן של תרומה. ומצטרף השום והשמן ונעשו כוית. ולפיכך לוקה. שאינו לוקה אלא על התרומה ולא על המקפה. ושיעור אכילה שפצטרפת מעט מעט עד שמצטרפין לכזית בכדי אכילת פרס, דתניא אכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה שיעור כזי אכילת פרס מצטרפין, וכמה היא כדי אכילת פרס, מצאנו ששיער רבי שיעור חצי פרס, כמה שיעורו שני זביצים ואחד מעשרים בביצה, נמצא הפרס ארבעה זביצים ואחד מעשרה בביצה. ומפורש בעירובין פרק כיצד משתתפין בתחומין. ואקשינן אי הכי בכותא הבבלי נמי נימא איכא כוית אוכל מקומותיא דאומא בכדי אכילת פרס, ואמאי פליגי רבנן ואמרי בלא כלום. ואמרינן שאני כותא הבבלי דלא משכחת ביה כוית בכדי אכילת פרס, אי דקשריף ואכיל כותא, כגון אכילת הביצה בטלה דעתו, כלומר אין זה דרך ארץ, ואי דקא